

Norges Naturvernforbund – Sør-Trøndelag.

Norges vassdrags- og energidirektorat,
Oslo.

Brungfjellet vindkraftverk i Klæbu og Melhus kommuner
Melding med forslag til utredningsprogram.

Vi viser til ovennevnte melding og vil gi følgende uttalelse:

Det aktuelle utbyggingsområdet.

Området ligger i nabokommunene til Trondheim. Et område med en stadig sterkere befolkningsvekst. Det gjelder i særlig grad Trondheim, men behovet for areal til ulike formål i denne kommune medfører at presset får betydelige konsekvenser også for de to nabokommunene. Allerede her bemerkes at de aktuelle områder har fått en stadig sterkere betydning også for de som bor i Trondheim.

Området kan i dag betegnes som et område hvor få inngrep er foretatt.

Hensikten med utbyggingen av vindkraftverk.

Vi skal ikke her gå nærmere inn på de nasjonale mål for reduksjon av klimautslipp. Mål som også er grunnlaget for de planer og mål som er utarbeidet på kommune- og fylkesnivå. Vi støtter fullt ut disse mål og de forhold som ligger til grunn for at dette arbeid har meget høy prioritet. Vi støtter også det arbeid som skjer ved at det i en viss grad satses på fornybar energi. Vi er derfor ikke motstander av en hver utbygging av vindkraft, men dette må vurderes i forhold til de meget betydelige naturverdier som kan gå tapt ved utbygging.

Vi beklager på det sterkeste at denne utbygging ikke bare prioriteres foran, men også tildekker det store potensial som ligger i energieffektivisering og reduksjon av energiforbruket. Det vi med et folkelig uttrykk kan betegne som en kolossal sløsing av energi. Det virker som det er bedre å bruke store midler på utbygging i stedet for å oppnå samme effekt ved å initiere en omfattende adferdsendring både i næring og i husholdninger. Flere rapporter har den seneste tid seriøst vist hvordan dette er fullt mulig. Når den reelle situasjon er slik, har vi ingen problemer med å vise til de meget betydelige naturinngrep utbyggingen vil medføre. Dette er ingen ”kamp” mellom reduksjon av klimautslipp og natur. Dette er en ”kamp” mellom vår ineffektivitet og vårt overforbruk av energiresurser i forhold til store naturinngrep.

En helhetlig planlegging – brudd med vedtatt fylkesdelplan.

Det har helt siden de første søknader om utbygging av vindkraft forelå vært fremholdt at det er helt nødvendig med en helhetlig planlegging slik at man på dette grunnlag er bedre skikket til å ivareta de ulike verdier som vil bli berørt.

Sør-Trøndelag fylkeskommune sendte sitt første utkast til fylkesdelplan for vindkraftutbygging på høring. Vi var av de som i denne omgang var meget kritisk til utkastet. Blant annet var konsekvensutredninger behandlet på en noe lemfeldig måte. Den endelig vedtatte plan var i så måte betydelig forbedret.

I denne plan fremgikk klart at det ikke skulle åpnes for vindkraftutbygging i innlandet. At fylkeskommunen nå gjennom et enkelt vedtak i fylkestinget setter dette til side er nedslående for all virksomhet som trenger en langsiktig helhetsvurdering. Vi tar sterkt avstand fra en slik behandling av det som skal fremstå som seriøs planlegging.

Biologisk mangfold – stans av et stadig akselererende tap.

Den nye loven om biologisk mangfold er et av virkemidlene for å stoppe dette tapet. Det innebærer en kamp om arealer – arealer som er nødvendige for at dette mål skal nås. Det gjelder også vår internasjonale troverdighet.

Uberørt natur – behovet for INON-områder. Landskapsbildet.

I løpet av de vel 100 år det er foretatt målinger av slike områder er det skjedd en nærmest katastrofal reduksjon. I Sør- Trøndelag er denne reduksjon skjedd ved at det ved starten av målingene var 40 % slike områder. Nå nærmer det seg 4 %. Ved den utbygging som nå er planlagt, vil reduksjonen av slike områder innebære at de verdier det er mulig å oppleve i slike områder blir marginalisert.

Et nært forhold til dette er de landskapsmessige forhold som vil bli betydelig endret.

Skisse til utredningsprogram for Brungfjellet vindkraftverk.

Friluftsliv og ferdsel.

Programmet fremstår i en meget statisk form. Det er dagens situasjon som er omtalt. Det er nettopp på dette område en slik beskrivelse bare blir en del av det som er vesentlig å gi et bilde av. Går en en tid tilbake vil en ut fra kilder kunne gi et bilde av et område som var besøkt av de som bodde i kommunene, og kanskje noen fra Trondheim. Fremskriver en dette til i dag, vil en få et helt annet bilde. Økningen i bruken har vært meget sterk – både fra det stadig økende innbyggerantall i Klæbu og Melhus og ikke minst fra Trondheim. Har denne utvikling vært sterk, vil den bli forholdsvis liten i forhold til den nærmest eksplosive økning som vil skje i tiden fremover. Det henvises til det som ovenfor er uttrykt når det gjelder folketallet i denne regionen og den betydningen dette vil ha for utøvelse av fysisk aktivitet og den mentale helse. Det som nå er et høyt prioritert område – folks helsemessige situasjon. Dette er ikke bare et spørsmål om trivsel for den enkelte – det er et vesentlig spørsmål for helsevesenets kapasitet og ikke minst et betydelig samfunnsøkonomisk spørsmål.

Disse viktige, og ofte kompliserte spørsmål – hva er det beregnede tap av den helsemessige gevinst som ligger i disse områder - er ikke på noen måte ivaretatt i det fremlagte utredningsprogram. Det er den fremtidige bruksintensitet som må være det sentrale i utredningen og det utslagsgivende for vurderingen.

Uberørt natur – INON-områder.

Vi kan ikke se at dette viktige område er foreslått behandlet på en tilfredsstillende måte. I dag utgjør Brungfjellet en vesentlig del av slike områder som er igjen i regionen. Det må gis en klar fremstilling av områdets karakter i dag. De ulike typer INON-områder må spesifiseres ut fra sine karakteristika. Hvilken reduksjon av denne typologisering vil vindkraftutbyggingen innebære. Ut fra den helhetstenkning som ofte har vært fremhevet som nødvendig, må denne reduksjon også relateres til tapet i fylkesmessig sammenheng. En slik vindkraftutbygging medfører et omfattende tap av areal ved at det sterkt båndlegger andre aktiviteter.

Nødvendig infrastruktur – utbygging av veinett.

Det nødvendige veinett som utbyggingen forutsetter må vise alle konsekvenser dette medfører. Det fremstilles ofte som ”uskyldige” streker på kartet. Det gir store landskapsmessige sår og det innebærer i stor grad hinder for friluftslivet og for dyrelivet. Dette bør komme tydeligere frem i utredningen enn det som antydes.

Biologisk mangfold.

Et hvert inngrep i uberørt natur vil innebære tap av biologisk mangfold og vil derved være i strid med internasjonale og nasjonale mål. Omfanget av tapet og den inkluderende spesifikasjon av det samme er komplisert. Noe som tilsier at dette bør vurderes av to uavhengige faginstanser.

Nedleggelse av anlegget.

Av den fremlagte melding fremstår det svært uklart om anlegget vil bli nedlagt etter konsesjonstidens utløp. Dersom nedleggelse er en realitet, må planene for alle sider av denne avvikling fastlegges. Det burde ikke være vanskelig. Dersom en likevel har en plan for fortsatt drift, bør dette åpent og redelig fremgå av søknaden. ”Dette varer bare i 25 år så er alt like bra som før” må ikke innebære en tåkelegging av de reelle planer og valg.

Økonomiske vurderinger av ikke kvantifiserbare verdier.

Det er nevnt i meldingen de økonomiske verdier utbygging kan gi til kommune og grunneiere. Antall arbeidsplasser blir ofte ved slike utbygginger sterkt overdrevet. Skatt og grunneiergevinst kan kvantifiseres. Skal de betydelige verdier som ikke kan kvantifiseres på samme måte, få den berettigede plass i den endelige vurdering, må det benyttes andre metoder enn den synsing som ofte hittil har vært benyttet. Det er nok å vise til de verdier som ligger latent i et aktivt friluftsliv og en bedret folkehelse.

Gjennomføringen av konsekvensutredningen.

Det er helt avgjørende at den utredning som skal gjennomføres blir så grundig faglig sett at den inngir tillit overfor de som skal foreta den endelige vurdering. Det forutsettes at det foreligger den nødvendige kompetanse på alle viktige områder. Det er ofte slik at det konsulentfirma som engasjeres, engasjeres av utbygger. I det ligger en mulighet for en type avhengighet som kan påvirke tilliten. Selv om det er utbygger som skal belastes utgiftene, burde en annen instans forestå valget av hvem som tildeles oppdraget.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag
Steinar Nygaard. _